

Kollerudvika naturreservat

Kartlegging av fuglelivet, sommeren 2009

Av Geir S. Andersen og Håkan Billing

Foto Håkan Billing

Norsk Ornitologisk Forening,
avd. Oslo og Akershus

Sammenstilt av Håkan Billing

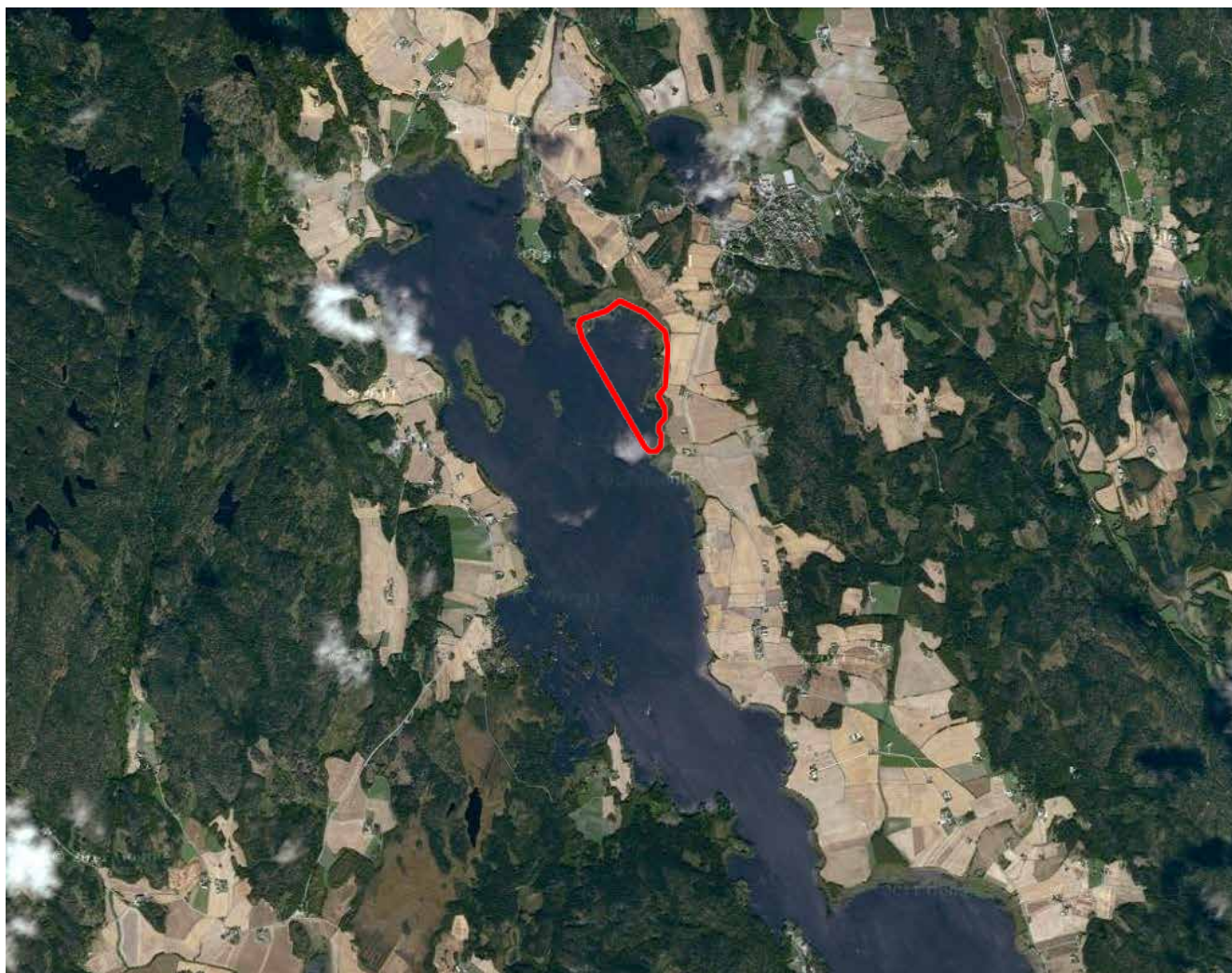
Innledning

På oppdrag av Fylkesmannen i Oslo og Akershus har NOF OA (Norsk Ornitologisk Forening, avd. Oslo og Akershus) gjennomført kartlegging av fuglelivet i hekkesesongen i Kollerudvika naturreservat i nordvestre del av Hemnessjøen, Aurskog-Høland kommune.

Fuglelivet i Kollerudvika NR har ikke vært kartlagt siden fredningen i 1992, og det var derfor behov for en ny taksering.

Naturtype

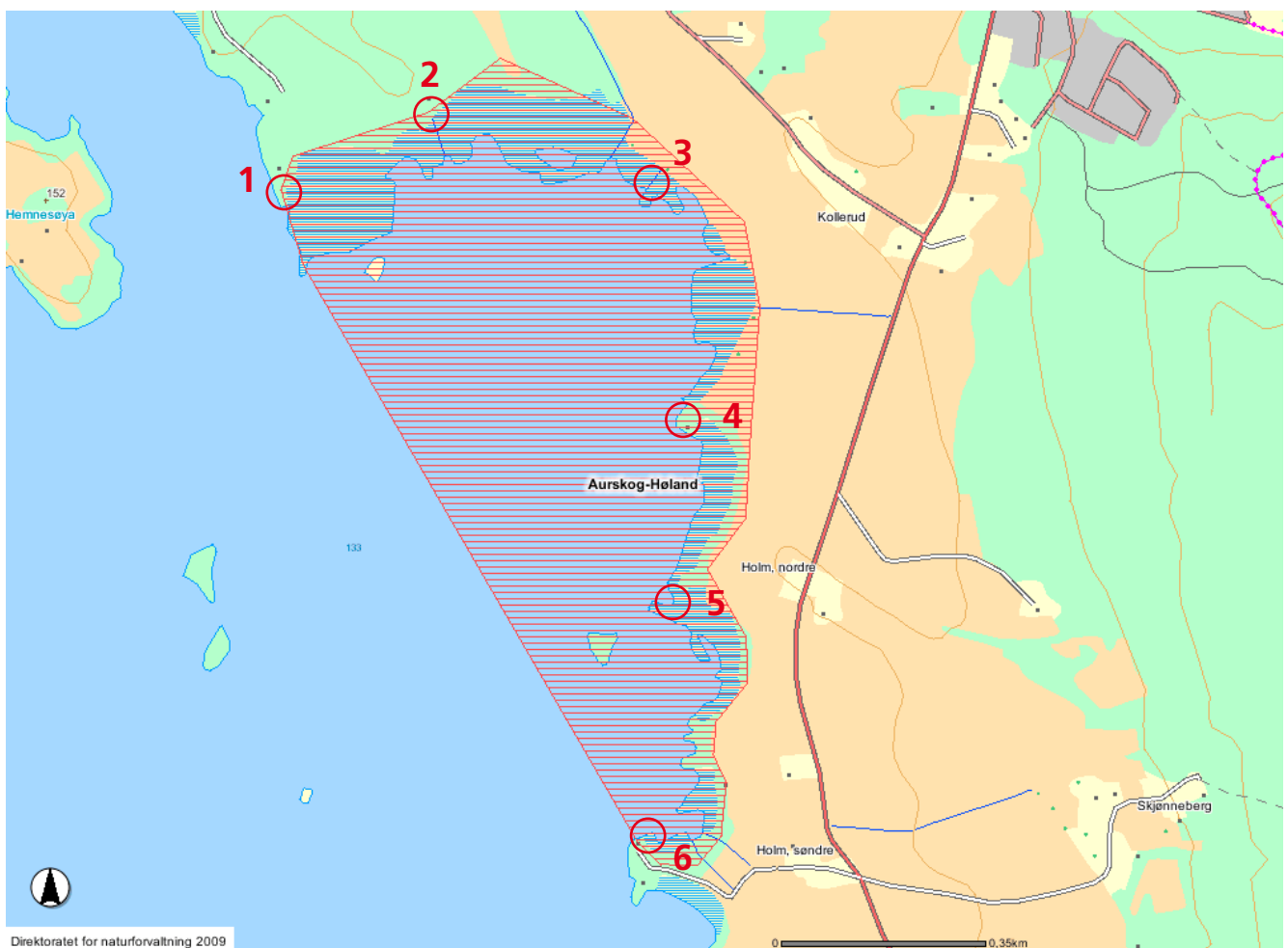
Kollerudvika NR har et totalt areal på 641 daa, og er en del av et større våtmarksområde med rikt plante- og dyreliv. Området er en viktig hekke- og trekklokalitet for mange fuglearter, da spesielt vannfugl og andre arter knyttet til våtmark. Biotopen preges spesielt av store areal taksrør og siv.

Metode

Området ble kartlagt ved punkttaksering. Seks punkter langs strandlinjen ble registrert, og er tenkt som faste registreringspunkter for nye takseringer i fremtiden slik at en får et godt sammenligningsgrunnlag. I tillegg er verdifulle observasjoner utenfor punktene tatt med i rapporten. Det gjelder både innover land og til vanns.

Punktene ble taksert etter samme mal som TOV-E, dvs. 5 minutters registrering av par (syngende hanner) innenfor 50 meters radius fra punktet. For våtmarksfugl som ender, vadere etc. er hvert individ registrert.

Rødlistearter

Norsk rødliste for arter 2010 er lagt til grunn for vurderingen. Kollerudvikas betydning som fredningsområde understrekes spesielt ved at hele 14 rødlistede fuglearter ble registrert i takseringsperioden. Ni av disse artene har kategori NT (nær truet) og fem arter har kategori VU (sårbar).

Storlom (NT)

Storlom hekker ikke i Kollerudvika, men hele Hemnessjøen er tilholdssted for lom, og benyttes i høy grad til næringssøk.

Toppdykker (NT)

Hemnessjøen har et forholdsvis høyt antall toppdykker, spesielt i reservatene Kragtorpvika og Kollerudvika. På det meste ble det observert 46 individer fra samtlige observasjonspunkter i Kollerudvika.

Sivhauk (VU)

Sivhauk ble observert jaktende over takrørskogen ved to tilfeller, og det er rimelig å anta at arten kan hekke i Kollerudvika.

Fiskeørn (NT)

Det hekker ikke fiskeørn i Kollerudvika, men vika og hele Hemnessjøen er et viktig område for næringssøk.

Lerkefalk (VU)

Skogområdet rett nord for reservatet er antagelig hekkelokalitet for lerkefalk. I dette området ble det også registrert storfugl. Det er derfor behov for en bred buffersone mot nord, eventuelt en utvidelse av reservatgrensen.

Vipe (NT)

Vipe hekker antagelig på jordene utenfor reservatet, men arten ble også observert inne i reservatet og kan tenkes hekke også der.

Hettemåke (NT)

Hettemåke har opptrådt i flokker, jaktende på insekter over takrørskogen. På flere steder var det hettemåker som gikk ned, og det er høyst sannsynlig at arten også hekker i reservatet.

Fiskemåke (NT)

Sannsynlig hekker fiskemåke på øyene utenfor reservatet, men arten ble observert på næringsøk i Kollerudvika.

Makrellterne (VU)

Makrellterne ble observert på næringsøk i Kollerudvika ved alle besøkene, som regel i flokker på 10–30 individer.

Tårnseiler (NT)

Insektproduksjonen i takrørskog og siv trekker til seg flokker av tårnseiler på næringsøk.

Sanglerke (VU)

Noen få individer ble observert i reservatet, men det er uvisst om arten hekker i reservatet eller på jordene langs østsiden.

Tornskate (NT)

Ett par ble observert lengst sør i reservatet. De viste tydelig uro og antydte hekking. Ved siste besøk ble det observert en ungfugl ved samme observasjonspunkt.

Stær (NT)

Stær hekker sannsynlig både i skogområdet i nord og lengst sør i reservatet. Større flokker ble ikke observert annet enn ved siste besøk mot slutten av juni.

Rosenfink (VU)

En rosenfink sang i reservatet ved ett av besøkene, men ble ikke observert utenom dette. Hvorvidt den hekket eller ikke er ukjent.

Generelt om fuglelivet

Totalt ble det observert 73 arter under hekkesesongen 2009. Det må anses å være et høyt antall. Kollerudvika har store arealer takrørskog og siv, noe som gir høy insektproduksjon og tiltrekker insektspisende fugler. Her ble det funnet særdeles høye individantall av rørsanger og sivspurv. Den 20. juni sang hele 20 rørsangere i reservatet!

Kollerudvika naturreservat huser forbausende få andefugler, både i arts- og individantall.

Skjøtsel og konklusjoner

Det er viktig å bevare de insektproduserende arealene. Buffersonen mellom jordbruk og reservat består mot øst kun av et tynt belte med løvtrær. Dette er altfor smalt til å være interessant for fugl. Ideelt burde buffersonen være minst 10 meter.

På et par steder var buffersonen hogget, og restavfallet kastet ut i reservatet. Det bør/må legges opp til at ny buffersoner får vokse til seg.

Skogområdet i nord er ornitologisk interessant, og her bør buffersonen være 200 meter, eventuelt at reservatgrensen utvides. Mot nord danner våtmarksarealet en jorderosjonskant, med trær som henger ut over våtmarken. Dette bør bevares.

Referanser og tidligere/senere observasjoner

Observasjoner fra Kollerudvika, registrert i Artsobservasjoner.no:
http://artsobservasjoner.no/fugler/uttag_obstabel.asp?lokalid=128847

Observasjoner fra Kollerudvika, registrert på nofoa.no:
<http://nofoa.no/lokalitet/84>

DNs naturbase, VV00000963, Kollerudvika:
<http://dnweb12.dirnat.no/nbinnsyn/asp/faktaark.asp?iid=VV00000963>

Lovdata, Forskrift om vern av Kollerudvika naturreservat, Aurskog-Høland kommune, Akershus:
<http://lovdata.no/for/lf/mv/mv-19921002-0738.html>

Totalliste

Antall arter samt antall observasjonstilfeller per art i kartleggingsperioden.

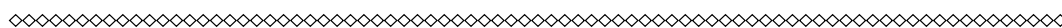
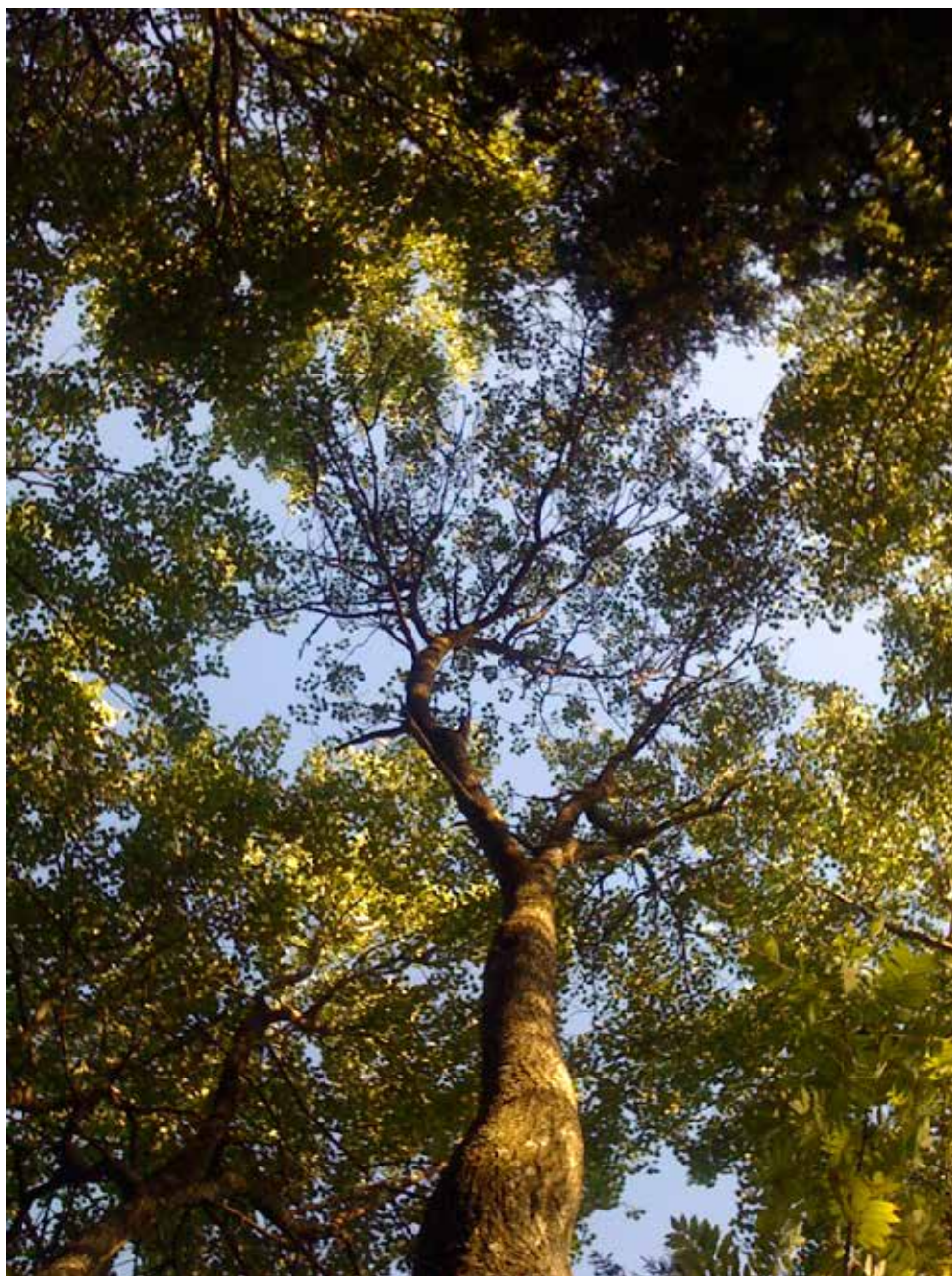
Art	Ant. obs.dager
Knoppsvane	3
Sangsvane	3
Grågås	1
Kanadagås	2
Brunnakke	1
Krikkand	1
Stokkand	5
Laksand	0
Storfugl	1
Smålom	2
Storlom (NT)	4
Toppdykker (NT)	5
Storskarv	4
Gråhegre	4
Sivhauk (VU)	2
Musvåk	1
Fiskeørn (NT)	2
Lerkefalk (VU)	2
Sothøne	4
Trane	2
Vipe (NT)	4
Enkeltbekkasin	1
Gluttsnipe	1
Hettemåke (NT)	4
Fiskemåke (NT)	5
Gråmåke	3
Makrellterne (VU)	5
Ringdue	5
Gjøk	2
Tårnseiler (NT)	3
Flaggspett	2
Sanglerke (VU)	3
Sandsvale	1
Låvesvale	3
Taksvale	1
Linerle	4
Gjerdsmett	4
Jernspurv	2
Rødstrupe	5
Buskskvett	2
Svarttrost	4
Gråtrost	4
Måltrost	4
Rødvingetrost	5
Sivsanger	1
Rørsanger	4
Myrsanger	1
Gulsanger	3
Munk	5
Hagesanger	4

Møller	1
Tornsanger	3
Løvsanger	5
Fuglekonge	2
Gråfluesnapper	1
Svarthvit fluesnap	1
Granmeis	2
Blåmeis	5
Kjøttmeis	5
Spettmeis	3
Tornskate (NT)	2
Skjære	4
Kaie	4
Kråke	5
Stær (NT)	4
Gråspurv	1
Pilfink	4
Bokfink	5
Grønnfink	4
Grønnsisik	4
Rosenfink (VU)	1
Gulspurv	5
Sivspurv	5
Totalt ant. arter	73

Punkttakseringer, Kollerudvika 2009

ART	9. mai 2009 http://nofoa.no/observasjoner/44203/ Geir Sverre Andersen (GSA)							23. mai 2009 http://nofoa.no/observasjoner/28632/ Geir Sverre Andersen (GSA)							30. mai 2009 http://nofoa.no/observasjoner/28732/ Geir Sverre Andersen (GSA)							20. juni 2009 http://nofoa.no/observasjoner/29329/ Håkan Billing (HBI)							27. juni 2009 http://nofoa.no/observasjoner/44204/ Håkan Billing (HBI)						
	1	2	3	4	5	6	SUM	1	2	3	4	5	6	SUM	1	2	3	4	5	6	SUM	1	2	3	4	5	6	SUM	1	2	3	4	5	6	SUM
1:Knoppsvane	2						2	2			2			4	2																				
2:Sangsvane					2		2				2			4																					
3:Grågås												6		6																					
4:Kanadagås												2		2																					
5:Brunnakke				4			4																												
6:Krikkand								1						1																					
7:Stokkand				10			10							7																					
8:Laksand																																			
9:Storfugl																																			
10:Smålom																																			
11:Storlom (NT)																																			
12:Toppsykker (NT)	6	2	2	10	2		22	6	2		2	2	6	18																					
13:Storskarv													5	5																					
14:Gråhegre										2				2																					
15:Sivhauk (VU)																																			
16:Musvåk								1						1																					
17:Fiskeørn (NT)																																			
18:Lerkefalk (VU)								2						2																					
19:Sothøne	2						2	1		1				2																					
20:Trane																																			
21:Viipe (NT)											4			4																					
22:Enkeltbekkasin								2						2																					
23:Gluttsnipe																																			
24:Hettmåke (NT)								12			8			20	10		10																		
25:Fiskemåke (NT)						2	2	2			2		1	5	4		2	2																	
26:Gråmåke															1																				
27:Makrellterne (VU)						2	2	10					2	12	3																				
28:Ringdue		1					1	1	1	2	1			5	1	5		1		3		10													
29:Gjøk															2							2													
30:Tårnseiler (NT)								7					3	10	3							3													
31:Flaggspekk															1																				
32:Sanglerke (VU)										2	1			3		2	3																		
33:Sandsvale												3		3																					
34:Låvesvale												5		5																					
35:Taksvale																																			
36:Linerle								1		2			2	5	2					3		5													
37:Gjerdesmett								1	1					2	1	1						2													
38:Jernspurv															1							1													
39:Rødstrupe	1	1					2	1						1				1				2													
40:Buskskvett				1			1										1	1				2													
41:Svarttrost								1	1			1	1	4	1	1	1				2	5													
42:Gråtrost									6					6		8					2	10													
43:Måltrost	1	2					3		1				1	1	1	1					2														
44:Rødvingetrost		1					1		2					2	1	2			1		4														
45:Sivsanger											1			1																					
46:Rørsanger										1	1			2		1	2	4	1		8														
47:Myrsanger																						1													
48:Gulsanger												1		1							1														
49:Munk					1		1			2			1	3							1	1													
50:Hagesanger									1	1	1			2		1	1	1	1	1	2	6													
51:Møller																																			
52:Tornsanger										1		1	1	3		1	1	1			3														

ART	9. mai 2009 http://nofoa.no/observasjoner/44203/ Geir Sverre Andersen (GSA)							23. mai 2009 http://nofoa.no/observasjoner/28632/ Geir Sverre Andersen (GSA)							30. mai 2009 http://nofoa.no/observasjoner/28732/ Geir Sverre Andersen (GSA)							20. juni 2009 http://nofoa.no/observasjoner/29329/ Håkan Billing (HBI)							27. juni 2009 http://nofoa.no/observasjoner/44204/ Håkan Billing (HBI)						
	1	2	3	4	5	6	SUM	1	2	3	4	5	6	SUM	1	2	3	4	5	6	SUM	1	2	3	4	5	6	SUM	1	2	3	4	5	6	SUM
53;Løvsanger	2	3	1		1	1	8	2	3	4	2	2	2	15	1	3	4	2	3	2	15	1	2	3	2	13	2	1	3		2	2	10		
54;Fuglekonge																											1						7		
55;Gråfluesnapper								2	2	1				5																					
56;Svarthvit fluesnapper													1	1																					
57;Granmeis																																			
58;Blåmeis					1		1				1	1		2																					
59;Kjøttmeis					1		1				1	1	1	3																					
60;Spettmeis																																			
61;Tornskate (NT)																																			
62;Skjære													2	2																					
63;Kaie													3	3																					
64;Kråke															10																				
65;Stær (NT)								1	3		1		1	6	2	2																			
66;Gråspurv								3					4	7	4																				
67;Pilfink												4		4																					
68;Bokfink		2			1				3	4		3	3	2	15	2	4				2	2	10	2	4										
69;Grønnfink									4					4																					
70;Grønnsisik													2	2																					
71;Rosenfink (VU)																																			
72;Gulspurv				1	1						1	1	1	2	5																				
73;Sivspurv		3	1	2						2	4	6	5	3	20	2	4	2	1	3															
	SUM ARTER						22	SUM ARTER						51	SUM ARTER						52	SUM ARTER						53	SUM ARTER						42

Norsk Ornitologisk Forening, avd. Oslo og Akershus

Postboks 1041 Sentrum
0104 OSLO

leder@nofoa.no

<http://nofoa.no/7008>